

L'APASSIONANT MÓN DE
Nestor Basterretxea
(1924-2014)

2 0 2 5
LLOTJA DE SANT JORDI
2 0 2 6

L'APASSIONANT MÓN DE
Nestor Basterretxea
(1924-2014)

2 0 2 5
LLOTJA DE SANT JORDI
2 0 2 6

ÀREA DE CULTURA / AJUNTAMENT D'ALCOI

President: Antoni Francés, Alcalde d'Alcoi

Coordinació: Elisa Guillem, Regidora de Cultura

ARTS PLÀSTIQUES / *CONSELL ASSESSOR*:

Àngel Beneito

Sofia Bofill

Manuel Boix

Romà de la Calle

Fernando Castro

Carles Cortés

Cristina Dalfó

Daniel Giralt-Miracle

Maria Guillem

Vicent Luna

Joan Maluquer

Miquel Navarro

Josep Sou

Jordi Tormo

Feliu Ventura

Francesc Verdú

Manuel Vidal

Silvestre Vilaplana

DIRECCIÓ

Antoni Miró

COMISSARI:

Gorka Basterretxea

© Dels autors

© AMB-Disseny

© Ajuntament d'Alcoi

Maquetació: Joan Pérez i Sempere / Digital[...]Gràfic

Correcció: Gabinet de Normalització Lingüística d'Alcoi

Impressió: Gràfiques Agulló

ISBN: A 649-2025

Dipòsit legal: 978-84-16186-80-8

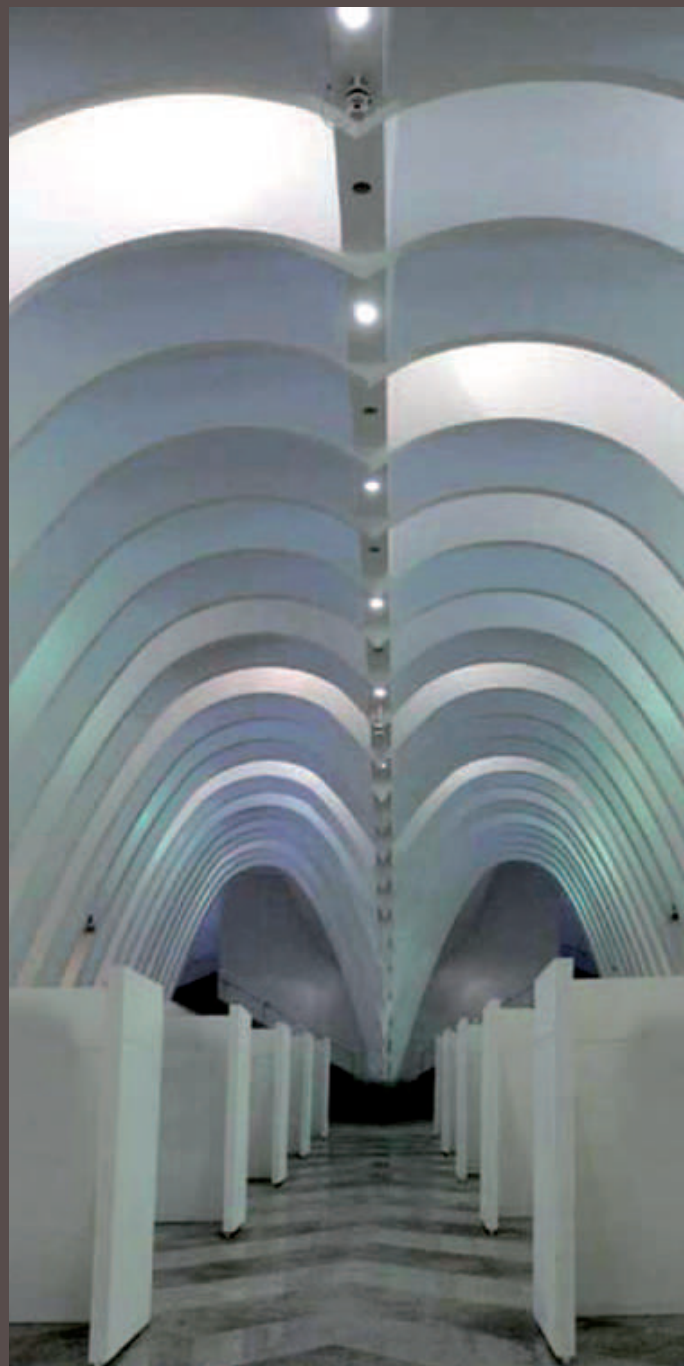
LLOTJA DE SANT JORDI

AJUNTAMENT D'ALCOI

ELS AUTORS CEDEIXEN VOLUNTARIAMENT ELS DRETS DE REPRODUCCIÓ

Sembla curiós com els humans ens obsessionem a justificar les nostres arrels a partir d'una mitologia còsmica i celestial, com si a la fi, tothom no sapigués que la nostra essència roman a la Terra; al fang, a l'olor de terra humida, a sang que esclata i clavilla els seus dits, com dits universals, a les acaballes dels rius que moren, o tal vegada muten, a la Mar.

Una cosmogonia mítica que amb grans personatges i rituals, dignifiquen, o millor encara, magnifiquen, la realitat, perquè venim de la pols, de les mans brutes, la suor, l'aigua i el foc. Però a vegades, hi ha qui entén que els vertaders mites, els vertaders herois, són aquells molt més humans que les passions de Dionís i els entrebancs de Zeus, són carn viva, aixada i espardenyia, davantal tacat i mans eixutes, i així és com Nestor Basterretxea ens presenta els seus herois eusqueres, el caçador, el geni Majue que visita eternament l'amor de la Mari, el Vulcà de roure Eate, on el racionalisme dóna pas a una expressió simbòlica per endinsar-se en les arrels d'un poble que batega verd, respira aigua, i cobreix el seu cos amb la molsa. Amb divuit escultures de roure, Basterretxea materialitza els símbols, els mites, en definitiva els deus de la mil·lenària cultura eusquera a la seua Sèrie Cosmogònica Basca.

I si alguna cosa defineix a Basterretxea és el seu origen, on la matèria es barreja entre la muntanya verda i humida que esdevé fusta viva i corpòria amb el metall més humà i industrial, i que defineix un llegat de classe, de ferro, de múscul comú que lluita per una dignitat que dibuixa l'actual tarannà eusquera, d'una indústria que alleta amb gust de ferro dels pits de la mare que, sense dormir acarona la infantesa bruta pel carbó, però que aprén la lluita comuna dels braços d'un pare d'acer. L'essència del poble basc, teixit de fils de ferro, branques i onades gegants contra roques d'espigons boirosos.

Basterretxea destaca pel seu compromís amb l'origen, amb les arrels, que entrecreu i dibuixa amb una recerca del llenguatge de la matèria, d'una expressivitat emocional i figurativa que, tant a la pintura com a l'escultura, despunta pel seu compromís amb el poble eusquera. Una lluita obrera que deixa entreveure les ferides, mai tancades, d'un exili forçat davant la cruesa i la barbàrie del feixista i els seus botxins.

Artista polifacètic, navega entre disciplines de manera còmoda i brillant, dominant la plàstica i l'escultura, però també trobant una expressivitat directa amb el cinema, que el durà a construir la productora cinematogràfica Frontera Films Irún S.A., on cal accentuar la direcció del curtmetratge Ama Lur (Mare Terra), clam directe a l'essència del poble Basc. El 1966 va formar part del Grupo Gaur, moviment d'avantguarda de l'escola Basca, i on junt amb Eduardo Chillida, Jorge Oteiza, Remigio Mendiburu, Amable Arias, José Luis Zumeta, Rafael Ruiz Balerdi i José Antonio Sistiaga buscaven renovar l'art basc, mitjançant la fusió de l'avantguarda i la tradició, l'objectiu era establir en vincle amb l'avantguarda internacional i recuperar un diàleg que, la forta regressió artística i cultural, va deixar el franquisme.

I és que Basterretxea fou un buscador constant, un científic de la matèria, un investigador, un explorador que juga, defineix, construeix i conta, conta històries de passat, de símbols perduts, de passats que signifiquen amb la Matèria, la disciplina artística sols defineix un llenç nou on experimentar una nova capacitat narrativa. Mentre la fotografia ens permet parlar de l'harmonia dels cossos, de la bellesa d'una carn crua i comuna que barreja la tendresa i delicadesa de les mans que ballen, amb la fortalesa d'un harrijasotzaile. El ferro esdevé petjada humana, abstracció d'un passat comú que s'erigeix en element bàsic i exemple de la força d'un home que ha sigut capaç, que domina els elements per deixar testimoni de poble en una abstracció escultural que ens parla en eusquera, com ja ho fes el seu company i amic Chillida.

Basterretxea dissenya, com un artista de la Bauhaus, explora tots els indrets de la vida on la bellesa pot formar-ne part. A les seues propostes arquitectòniques, trobem un compromís amb el paisatge i la Història que, controlant i dominant els grans volums, dóna unes arquitectures minimalistes amb grans trets brutalistes i racionalistes, que s'endinsen en arrels constructivistes. Parlem d'un artista complet, d'un artista total, on la plàstica a vegades, és sols el camí per arribar a projectes multidisciplinaris. Una plàstica que parla de poble, amb una figuració que recorda l'Expressionisme de Heckel i Kirchner, on el color ens presenta la cruesa d'una realitat, a vegades, impossible d'assimilar, un poble enfosquit, callat i mutilat per una guerra i postguerra insuportable.

L'artista basc és exemple de lluita i de narració constant, on la matèria és el llenç per contar una Història comuna d'un poble orgullós de ser-ho, però que té mirada al futur, Basterretxea clama per una essència callada que busca esdevindre poble i subjecte, és per això endinsava les arrels amb clara ontologia basca buscant una projecció internacional i futura que és evident va aconseguir.

H O M E N A T G E

«Heu vist Toni? S'ha alçat ja?», preguntava el nostre pare als qui, per aquells dies, caminàvem per Idurmendieta.

Sabia que Toni tenia les seues pròpies maneres d'estar en el món i les respectava; però, sobretot, admirava la dedicació i la cura amb què tractava els seus treballs creatius.

Durant molts anys arribaven catàlegs i llibres que Toni editava i que omplien les taules i les prestatgeries de la caòtica biblioteca que *aita* tenia a la seua casa d'Hondarribia.

Aquella estada s'allunyava molt de la precisió i l'ordre amb què Toni distribuïa els espais en el seu mas d'Alcoi i al qual els nostres pares van ser convidats en moltes ocasions gràcies a la generositat que els caracteritza a ell i a tota la seua família.

Tots vam conèixer i ens vam familiaritzar amb molts dels seus treballs, entre altres, les sèries atemporals i fantàstiques de figures humanes, bicicletes acolorides, definides amb el realisme social inequívoc de la seua llarga i vasta trajectòria artística.

Però l'admiració del nostre pare no es quedava en el fet artístic. Toni era, per a ell, també un lluitador incansable de la causa catalana, i eixe aspecte els acostava pel seu compromís amb el país de cada un.

6 Avui, Nestor desembarca a Alcoi amb les seues millors gales per homenatjar l'amic amb qui millor va saber fer, crear i ser part de la història del seu poble aprofundint en l'estètica com a font d'existència.

Una vegada més, la generositat s'ha fet palesa oferint-nos aquest espai per poder mostrar i acostar a Alcoi, amb una exposició antològica, l'obra del nostre pare, i així participar de les múltiples activitats que s'han anat desenvolupant al llarg dels anys 2024 i 2025 per a commemorar els 100 anys del naixement de Nestor.

Moltes gràcies.

MÓNICA BASTERRETXEÀ

AUTORETRAT 1948 (*Aquarel·la sobre paper, 20x15 cm*)

«El meu és treballar en el coneixement de l'ens estètic, en el seu desenvolupament i en les interrelacions de les diferents disciplines, les possibilitats i les servituds que tenen; utilitzar-les com a eines de treball, cadascú en els termes de major eficàcia expressiva. Identificar-me i aportar el màxim possible a un món que s'obri vertiginosament a la pluralitat dels coneixements i en el qual em resistisc a quedar-me limitat en un sol aspecte del variat i apassionant món de l'estètica.»

NESTOR BASTERRETXEÀ

HOMES I DONES AMB CARRETÓ 1955 (*Oli sobre paper, 44,5x60 cm*)

PINTURA

«[...] primer és copiar la realitat; després vas interpretant-la; després, com més saps, et separen més d'aquesta còpia. Hi ha un moment en què no necessites el model natural; és a dir, que la invenció és el teu principal problema. I ací t'acostes ja a l'art abstracte, que és, com en deia l'inventor, Kandinsky, pintar o dibuixar sense comptar amb la realitat exterior preexistent. Llavors, l'art abstracte és una aposta amb tu mateix; t'enfrontes a una cartolina blanca i comences a crear un món propi.»

NESTOR BASTERRETXEÀ

SENSE TÍTOL 1942 (*Oli sobre tela encolat en tauler, 40x50,5 cm*)

SENSE TÍTOL 1942 (*Oli sobre taula, 60x76,5 cm*)

ESPANTAOCELLS 1956 (*Grafit, llapis, gouache i tinta sobre paper, 40,5x52,5 cm*)

SENSE TÍTOL 1956 (*Llapis sobre paper, 34x60 cm*)

SENSE TÍTOL 1959 (*Collage, cartolina vermella i llapis blanc sobre cartolina negra, 33x18,5 cm*)

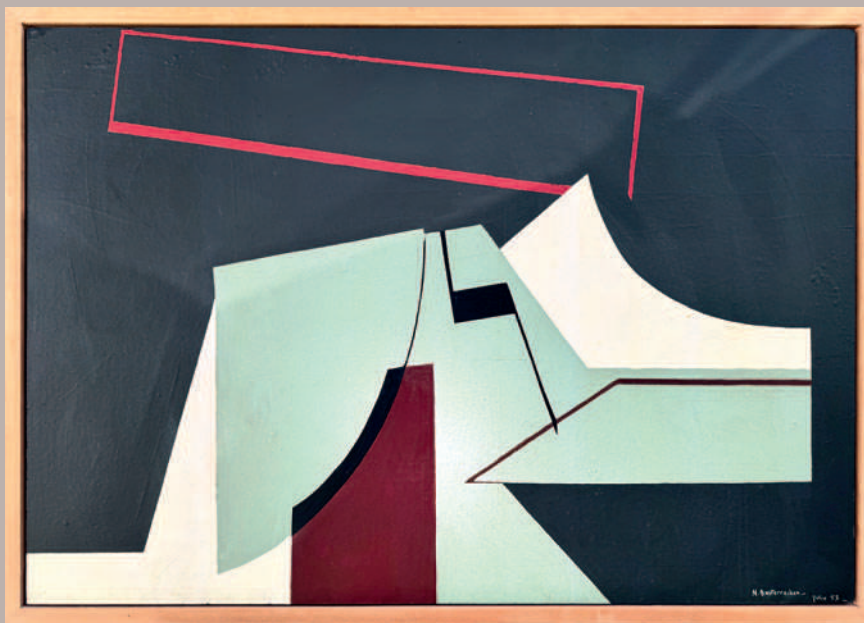

PAISATGE AMB CEL NEGRE 1958 (*Llapis sobre paper, 40x60 cm*)

12

RAM DE FLORS 1955 (*Oli sobre tauler, 85,5x74 cm*)

PAISATGE 1957 (*Pintura acrílica sobre contraxapat, 90x130 cm*)

HOMENATGE A LE CORBUSIER 1959
(*Pintura plàstica sobre fusta, 78x60 cm*)

LA PARELLA 1956 (*Llapis i aquarel·la sobre paper encolat en cartolina 76,5x60,5 cm*)

SENSE TÍTOL 1968 (*Fotografia, 40x50cm. 1 fotografia muntada en poliestirè*)

FOTOGRAFIA

«La fotografia és filla del misteri. No he trobat un mitjà més eficaç per a expressar l'intangible, el que és gairebé immaterial, la força de la llum i de les ombres -que són, gairebé, música. Silenci gairebé, a voltes, en els seus grisos més transparents.»

NESTOR BASTERRETXEA

SENSE TÍTOL 1966 (*Fotografia, 44x90 cm. Total 500x60 cm, 6 fotografies muntades en poliestirè*)

15

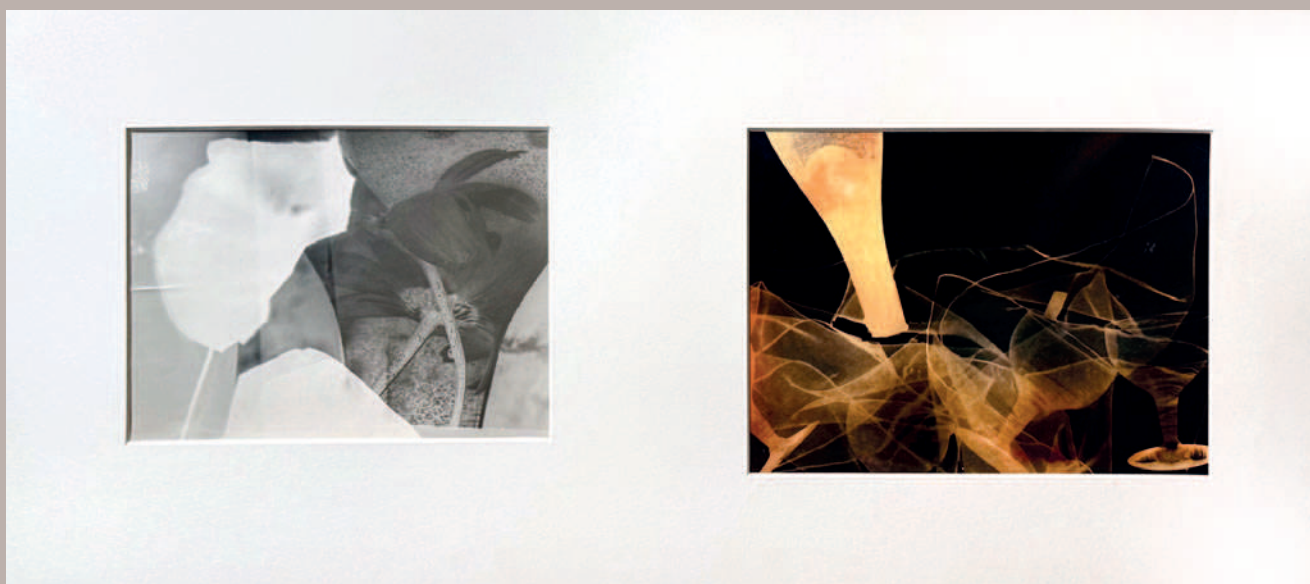

SENSE TÍTOL 1966 (*Fotografia, 44,5x110cm. Total 350x10 cm, 10 fotografies muntades en poliestirè*)

SENSE TÍTOL 1966 (*Fotografia 44x103 cm. Total 500x40 cm, 4 fotografies muntades en poliestirè*)

16

SENSE TÍTOL 1967 (*Fotografia, 44x83 cm. Total 700x20 cm, 2 fotografies muntades en poliestirè*)

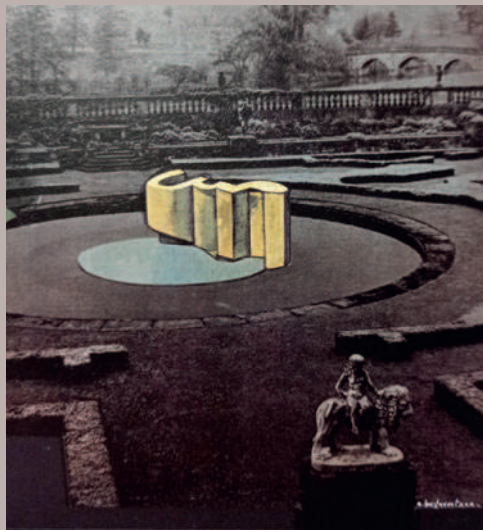
SENSE TÍTOL 1967 (*Fotografia, 50x40 cm. Total 250x20 cm, 2 fotografies muntades en poliestirè*)

SENSE TÍTOL 1966 (*Fotografia, 50x40 cm, 1 fotografia muntada en poliestirè*)

HARRIASOTZAILE 1966 (*Fotografia pegada en una cartolina negra muntada sobre xapa de fusta, 75x59 cm*)

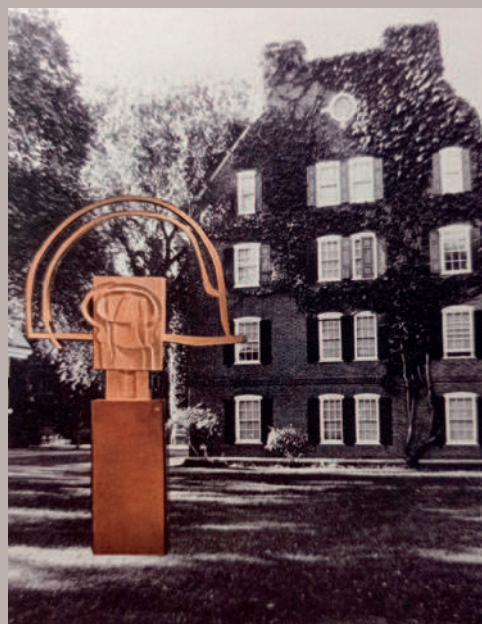
SENSE TÍTOL, Finals de 1970 començaments de 1980
(Collage, paper imprès i tinta adherit a cartolina, 29,7x27,6 cm)

SENSE TÍTOL, Finals de 1970 començaments de 1980
(Fotografia i collage adherit a cartolina, 20x18,5 cm)

SENSE TÍTOL, finals de 1970 començaments de 1980
(Collage, paper imprès adherit a cartolina, 31,1x25,7 cm)

SENSE TÍTOL, finals de 1970 començaments de 1980
(Collage, paper imprès adherit a cartolina, 30,3x24,4 cm)

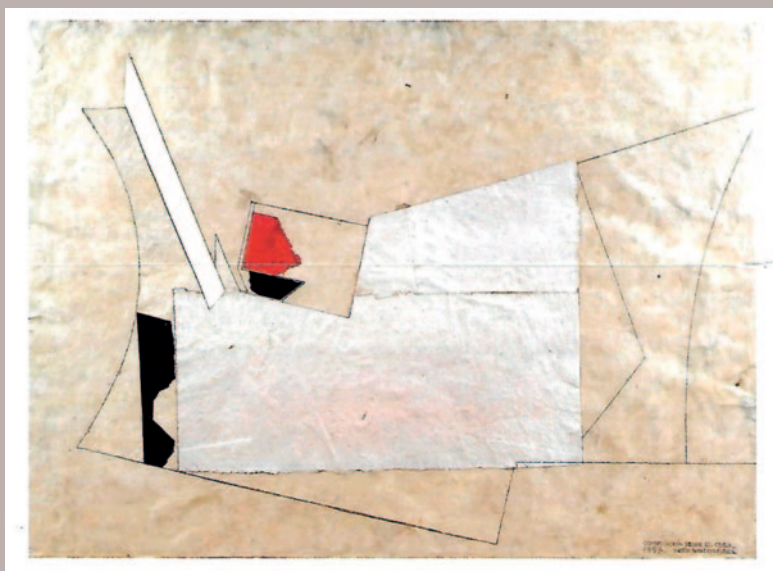
ITINERARI OBERT N°12 1961
(Collage sobre paper adherit a cartó blanc, 54x53,5 cm)

ITINERARI OBERT 1961
(Collage sobre paper, 61x66 cm)

FINESTRA A SUMBILLA 2008
(Collage de fotocòpia i pintura sobre paper, 91x76 cm)

COMPOSICIÓ DES DEL CUB 1957
(Collage de llapis i paper sobre paper, 48x68 cm)

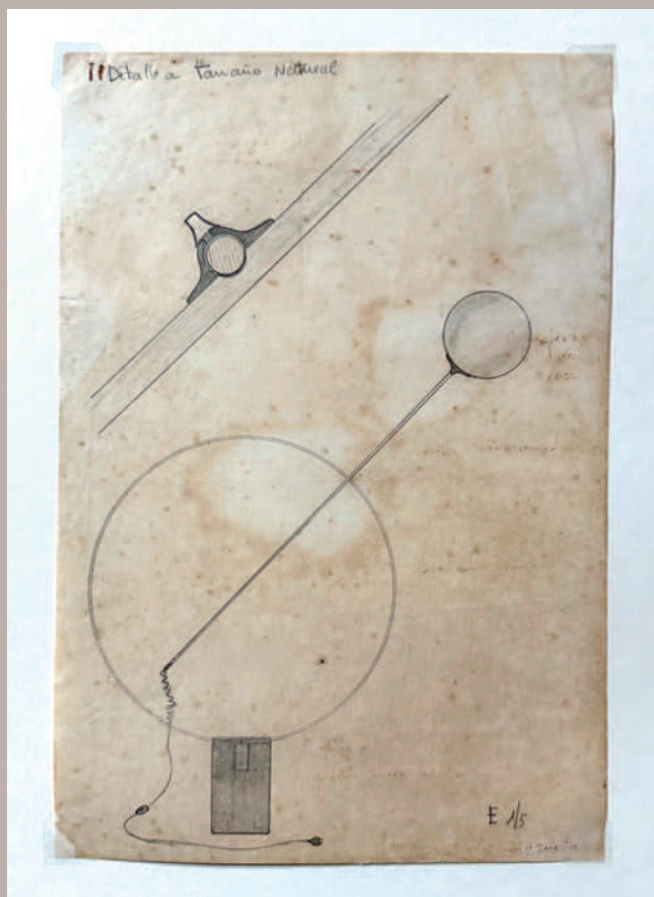
MURS MITGERS. NOCTURN 2008 (*Collage sobre cartolina, 70x76,5 cm*)

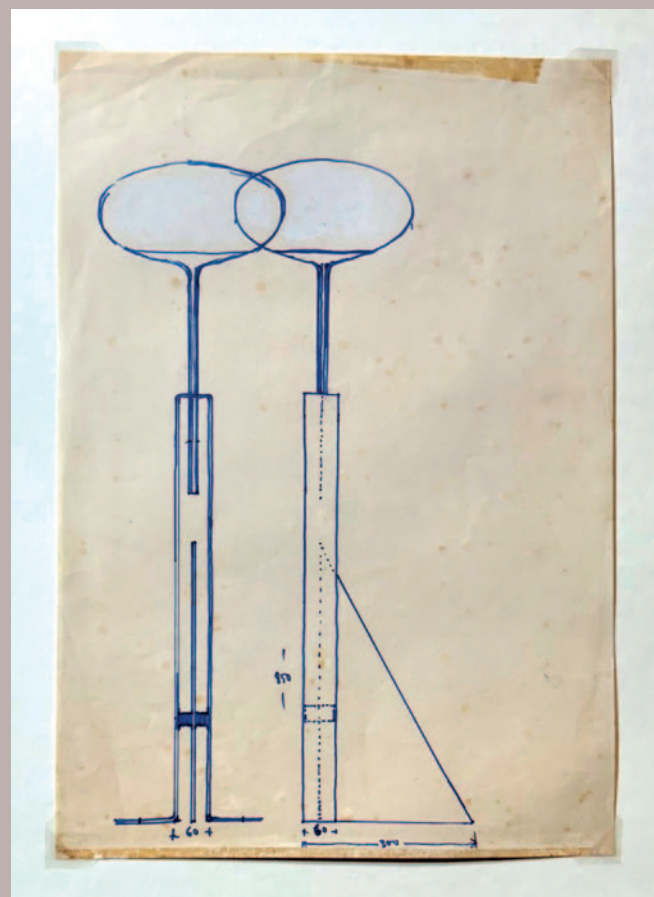
MUR MITGER XI 2008 (*Collage sobre cartolina, 77x92 cm*)

EL VENT (Collage, 140x97 cm)

ESBÓS DE LLUM (Bolígraf sobre paper, 32x21 cm)

ESBÓS DE DOS LLUMS (Bolígraf i guix sobre paper, 32x22 cm)

FUSIÓ ABSOLUTA

«Entre les actituds extremes de la decoració tradicional (murs pintats, escultures i quadres adossats a murs) i la conclusió de Mondrian, que va dir que l'arquitectura no necessitava les arts plàstiques com a valors complementaris, existeix la integració concebuda com a fusió absoluta i harmoniosa. La idea del *complementari* es transforma en idea de l'*unitari*, que no és el mateix. No es tracta d'enriquir els espais arquitectònics, sinó de crear espais de noves ressonàncies reinventades per a l'adequació requerida en cada cas.»

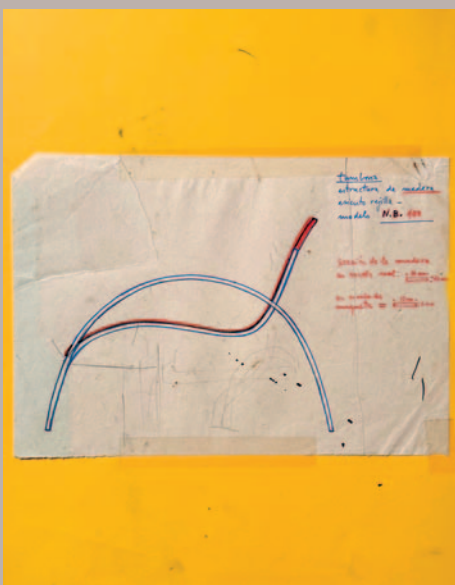
NESTOR BASTERRETXEÀ

MODEL 150 1980 (Esbós de cadires i butaques, retolador sobre paper encolat en cartolina, 20,5x20,5 cm)

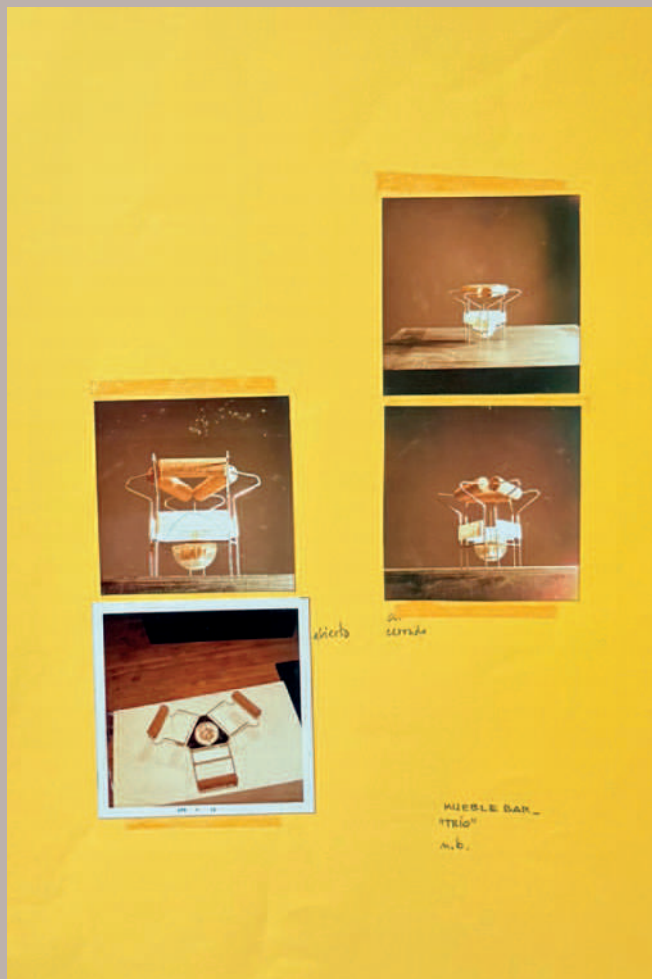
ESBÓS BUTACA 1968 (Llapis sobre paper encolat en cartolina, 38,5x40,5 cm)

GANDULA. MODEL 100 (Esbós de cadires i butaques, retolador sobre paper encolat en cartolina, 42x29,5 cm)

CADIRA KURPILLA B (Fotografia retallada sobre cartolina, 42x29,5 cm)

MOBLE BAR (Quatre fotos sobre cartolina, 42x29,5 cm)

SOFÀ TRIPLE (Fotografia sobre cartolina, 42x29,5 cm)

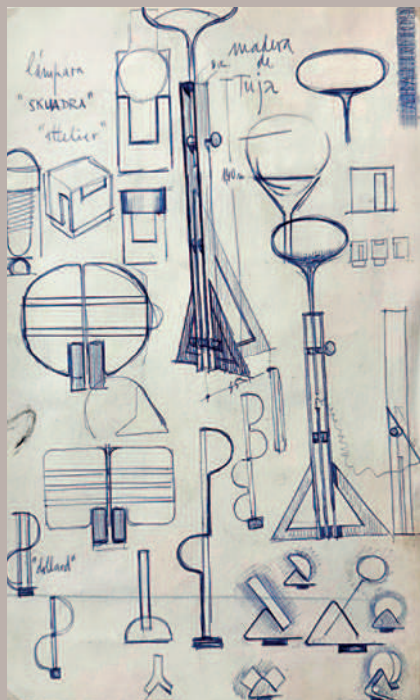
CADIRA KURPILLA A 1968
(Fotografia, 18x22 cm)

ESBÓS BUTACA 1968 (*Llapis sobre paper
encolat en cartolina, 38,5x40,5 cm*)

CADIRA 1 (*Fotografia, 18x24 cm*)

ESBOÇOS LLUMS
(Bolígraf sobre paper, 35,3x21 cm)

XEMENEIA 1962
(Fotografia, 23x17 cm)

JOCS DE CANELOBRES SUA 1968 (Fusta pintada, 9x12,8x11 cm. cada peça)

SOFÀ BOK 1965 (*Fusta, 70x218x75 cm*)

29

TAMBORET BOK I ESPIRAL 1966 (*Fusta pintada, 45x30x25 cm*)

SENSE TÍTOL 1964 (*Fusta i cuir, 44x61x46 cm*)

TAPÍS 1980 (*Tapís, 150x100 cm*)

SENSE TÍTOL 1960 (*Ferro pintat en blanc, 120x60 cm*)

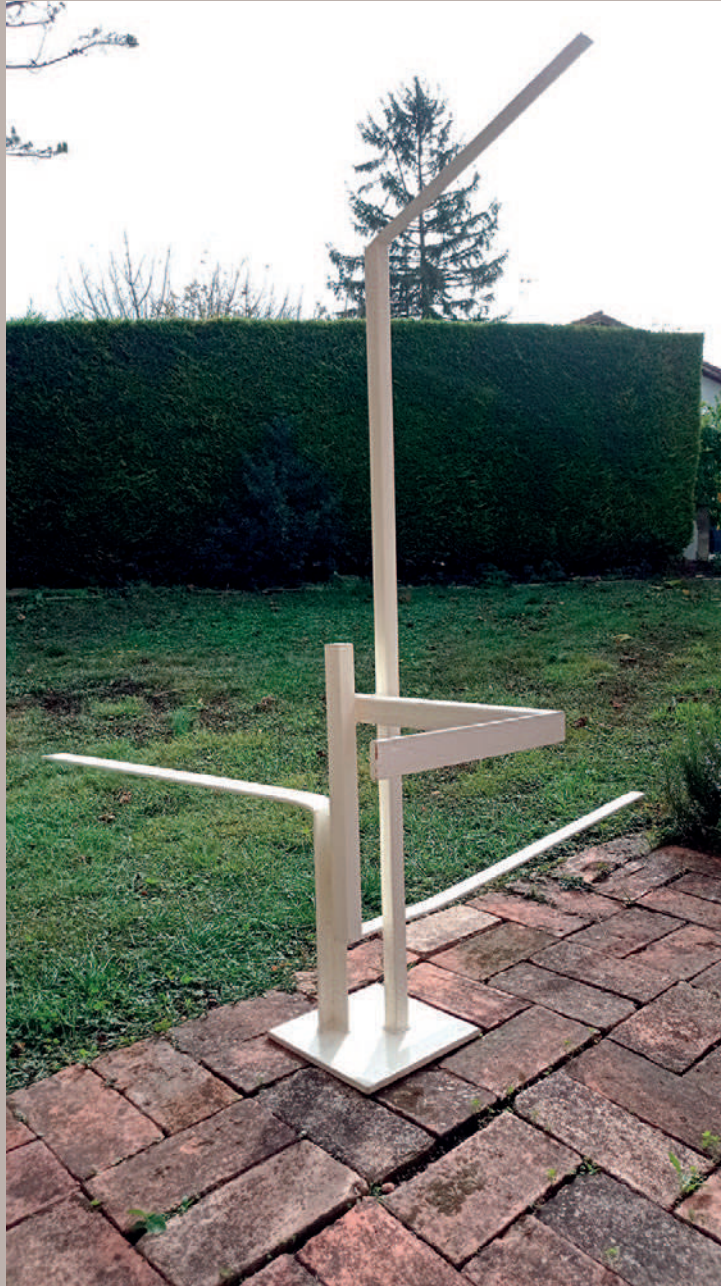
ESCULTURA

«Pas de la pintura a l'escultura per un enteniment del paper de la línia en el pla. Va haver-hi un moment en què em vaig adonar que aquesta línia que jo traçava, segons la corba i segons la violència de la corba, tenia la facultat de, idealment, trencar el pla. I llavors em vaig adonar que ací hi havia una tercera dimensió que començava a créixer per virtut de l'acció de la línia. I hi ha un moment en què vaig violentar aquestes corbes i la freqüència d'aquestes corbes fins que el pla em va esclatar visualment. I aleshores vaig agafar una planxa de ferro i vaig fer físicament el que jo sentia que idealment passava. I ací vaig ingressar en l'escultura.»

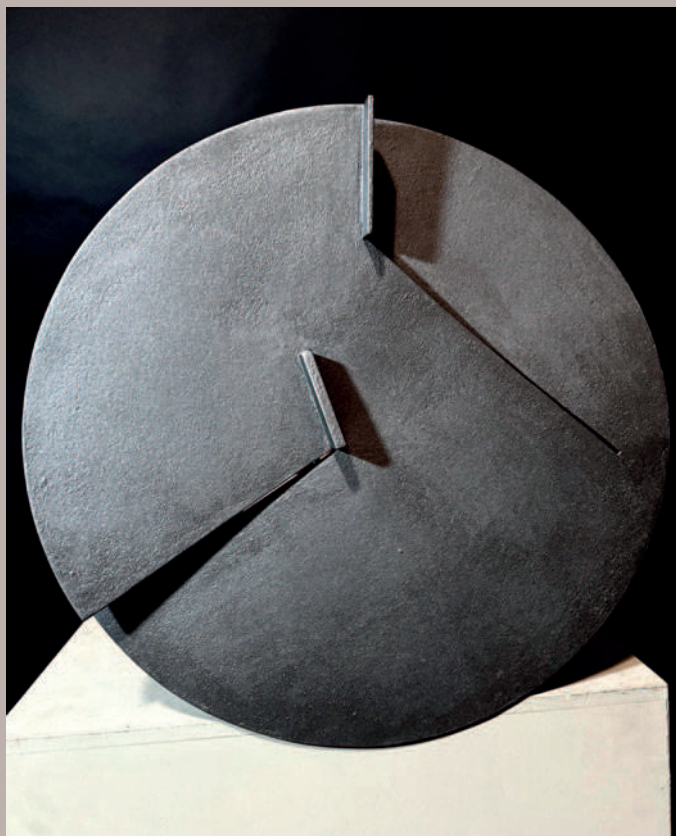
NESTOR BASTERRETXEÀ

SIGNE 1962 (Ferro pintat, 50x65x4 cm)

PUNTS CARDINALS, NORD, SUD, EST, OEST 1961 (*Ferro pintat, 170x154x150 cm*)

LA NIT-GAUA 1960 (*Ferro pintat, 57 cm. diàmetre*)

ESTELA (*Bronze 63x47 cm*)

SENSE TÍTOL 1963 (*Ferro pintat en verd, 113x241x4,5 cm*)

Fotografía: FONT IRUN (Gipuzkoa) 1960 (*Pedra 3,74x1,80x1,50 m*) Primera obra pública.

37

Fotografia: EGUN ON BAIONA!. Baiona (Lapurdi) 2014. (*Acer Corten*, 5,50 m diàmetre x 2 m d'alçada). Última obra pública.

OBRA PÚBLICA

«L'escultura està destinada a tenir un paper considerable en l'arquitectura contemporània.»

LE CORBUSIER

MEMÒRIA VIVA. HOMENATGE A LES VÍCTIMES DE LA GUERRA 2005 (*Maqueta fusta pintada, altura 35 cm*)

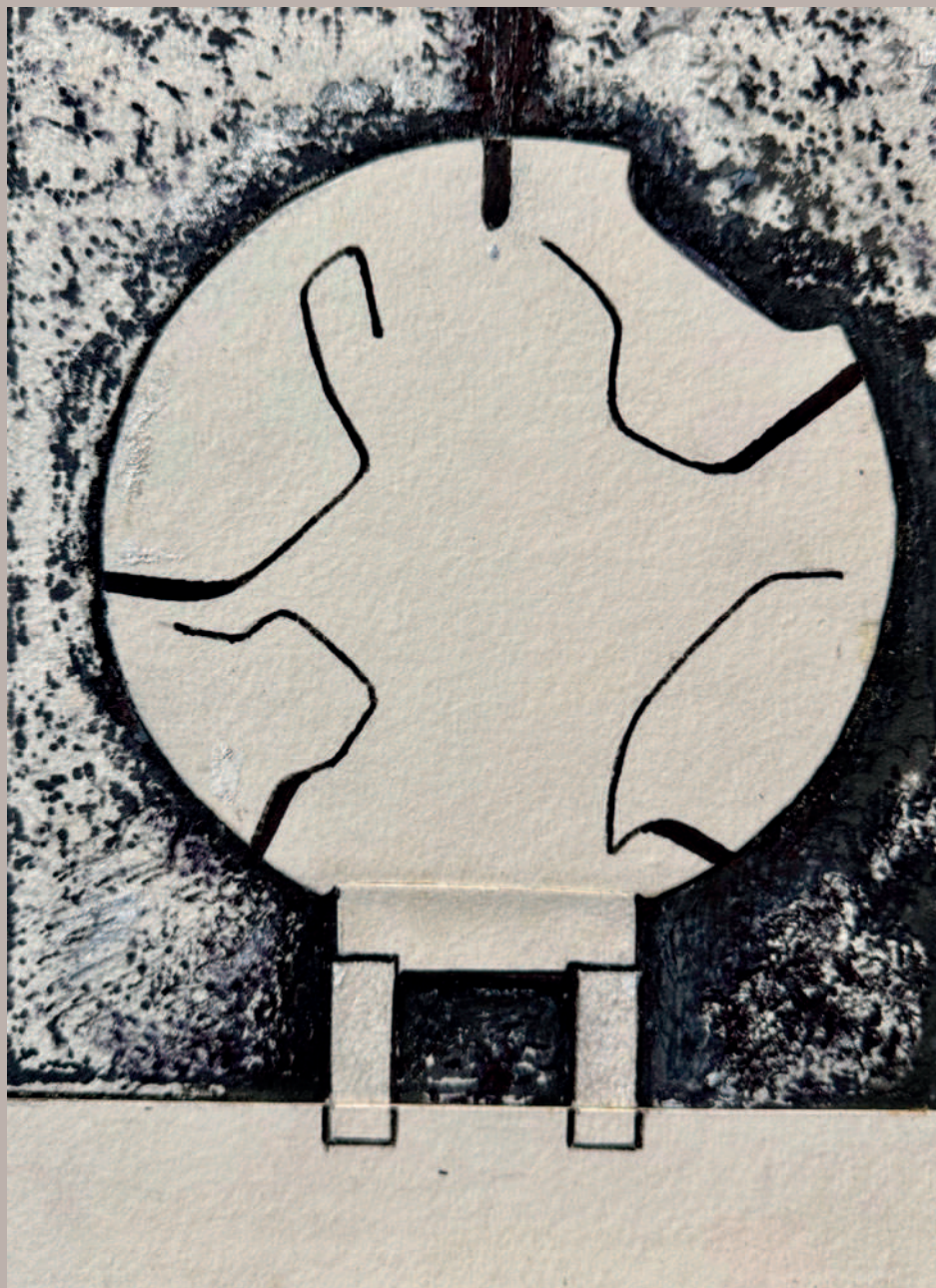
39

Fotografia: IZARO. Saló de sessions del Parlament Basc. Vitòria-Gasteiz 1981 (*Roure 2,2x2,45 m*)

BIDIMENSIONAL

«Jo vaig pretendre recuperar per a la Pintura la realitat física de les dues dimensions del suport, i aviat vaig arribar a la conclusió que una pintura purament bidimensional és un pla monocrom. Des d'aquell moment, la Pintura, dins del camí experimental que m'havia traçat, es va acabar per a mi i no m'era possible –ni interessant– retrocedir des d'aquella conclusió final. Buscava una realitat física que s'instal·lara en un espai de la seua mateixa naturalesa. Torcent el pla, fent-lo esclatar realment –no idealment–, vaig redescobrir –per a mi– el sentit del baix relleu, que és l'esforç del pla per a situar-se en tres dimensions.»

NESTOR BASTERRETXEA

DEL PLA A L'ESPAI 2011 (*Dibuix al llapis i retolador sobre cartolina*)

DEL PLA A L'ESPAI 2011 (*Maqueta de xapa pintada, altura 25 cm*). Campus de la Universitat de Navarra en Donostia

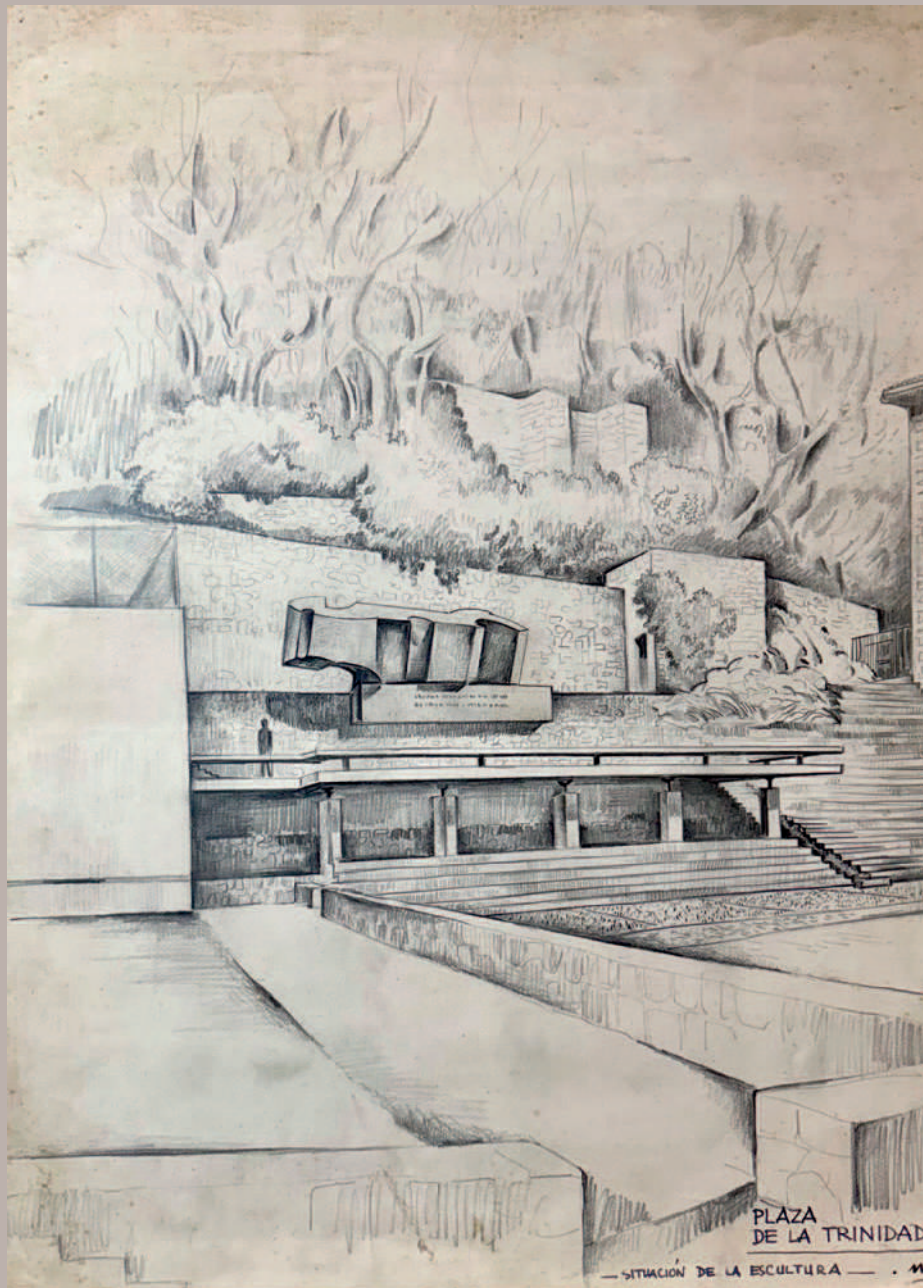

Fotografia: HOMENATGE A PIO BAROJA 1971 (*Xapa de ferro pintada de gris, 6,5x2x2,5 m*)
Escultura per a la Plaça de la Trinitat. Passeig Pio Baroja, Donostia, Guipuzkoa

VOLUMETRIES ARQUITECTÒNIQUES

«Entre les actituds extremes de la decoració tradicional (murs pintats, escultures i quadres adossats a murs) i la conclusió de Mondrian, que va dir que l'arquitectura no necessitava les arts plàstiques com a valors complementaris, existeix la integració concebuda com a fusió absoluta i harmoniosa. La idea del complementari es transforma en idea de l'unitari, que no és el mateix. No es tracta d'enriquir els espais arquitectònics, sinó de crear espais de noves ressonàncies reinventades per a l'adequació requerida en cada cas.»

NESTOR BASTERRETXEÀ

SENSE TÍTOL (*Dibuix al llapis sobre paper*). Escultura per a la Plaça de la Trinitat. Donostia, Guipuzkoa

Fotografia i foto muntatge: L'EUROPA DELS POBLES 2011, Vitòria-Gasteiz

MAQUETA L'EUROPA DELS POBLES 2011 (*Alumini i fusta, altura 20 cm*). Vitoria-Gasteiz

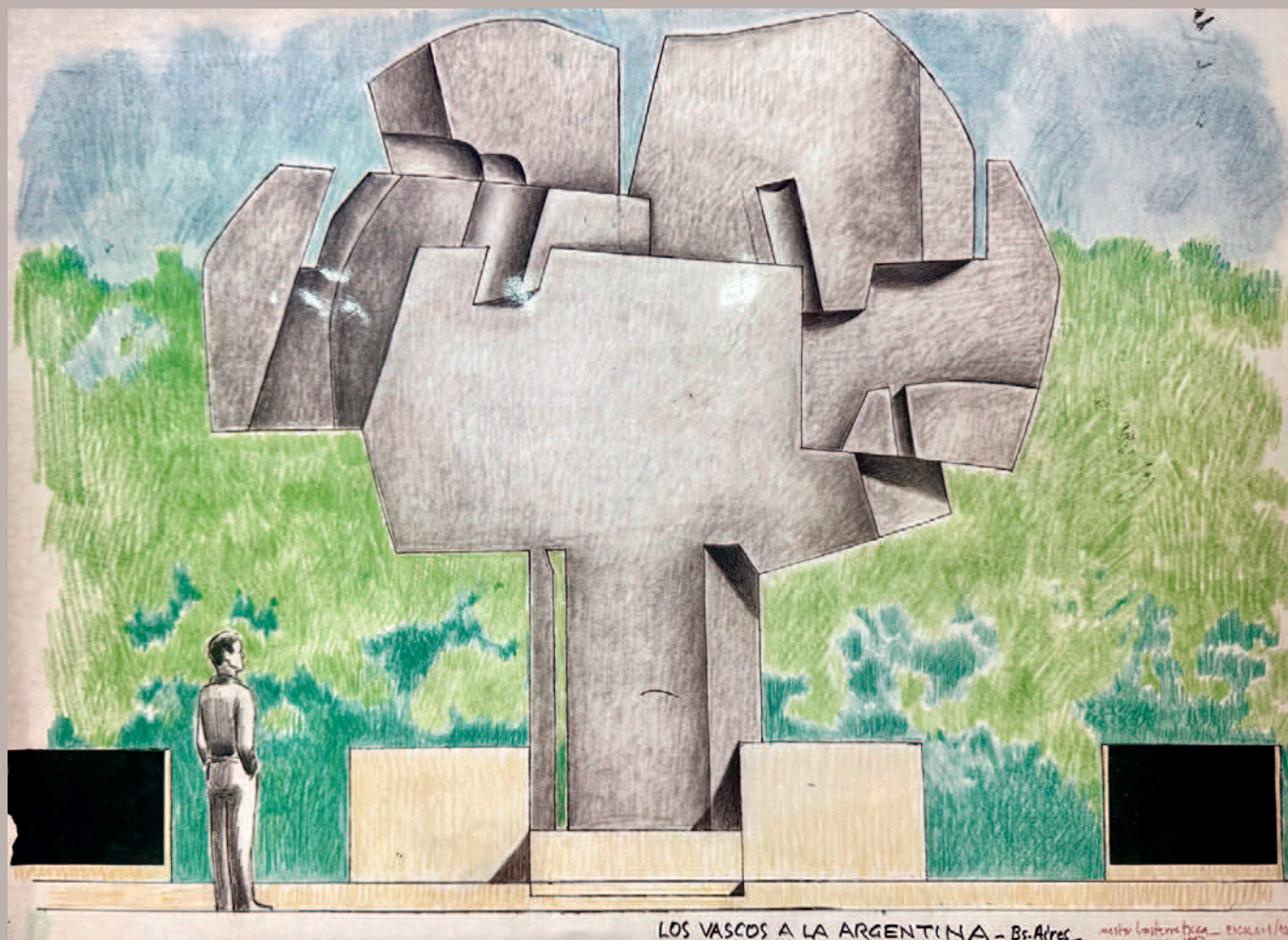
Fotografia: MONUMENT HOMENATGE AL PINTOR BENITO BARRUETA ASTEINZA 1972 (*Formigó i fusta*, 2,50x0,40x2,50 m). Bermeo, Bizkaia

HOMENATGE AL PINTOR BENITO BARRUETA 1972 (*Maqueta plàstic rígid 29,50x25,50x4 cm*)

Fotografía: ELS BASCOS A L' ARGENTINA, Buenos Aires

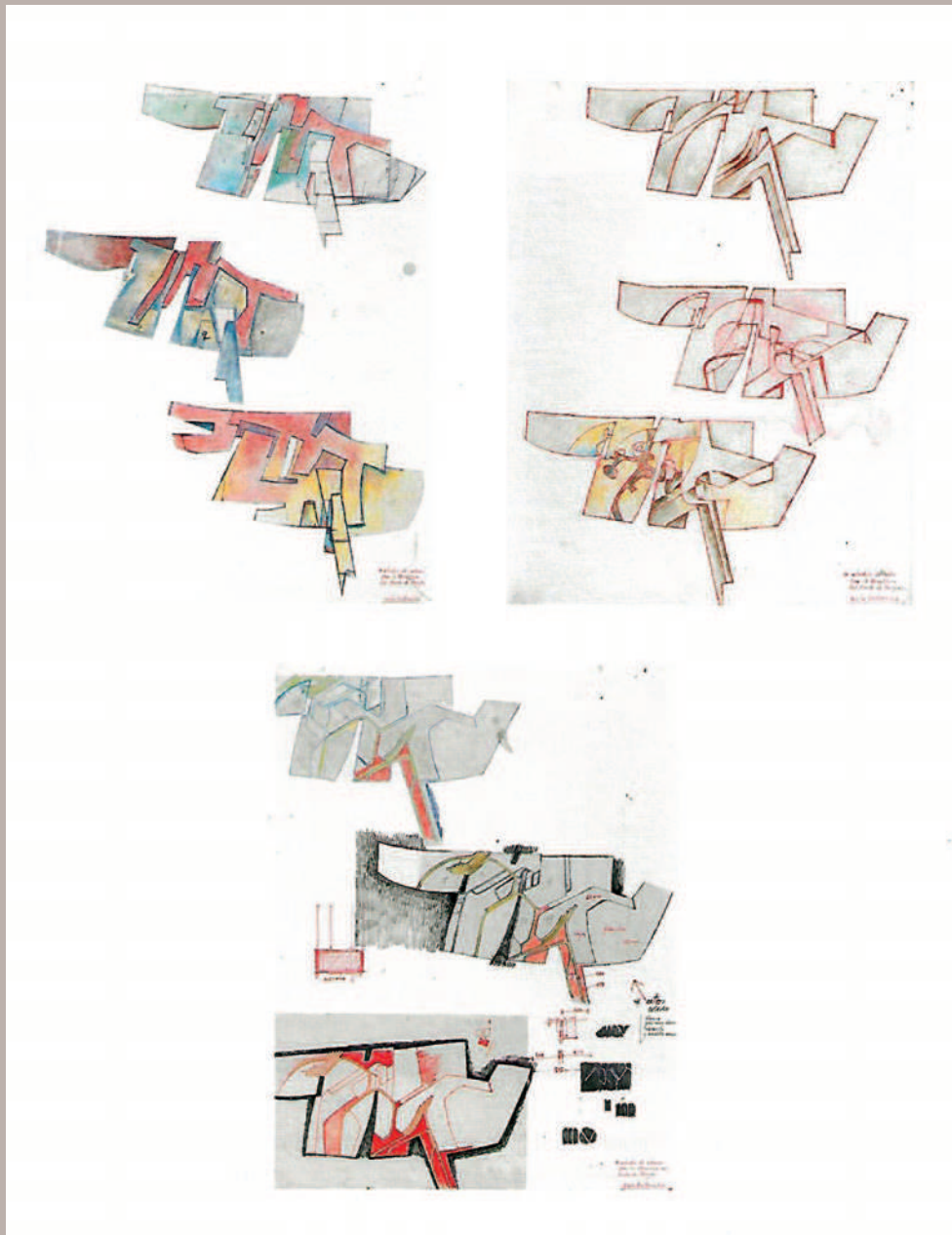
Fotografia del dibuix original ELS BASCOS A L' ARGENTINA (*Llapis de colors sobre cartolina*). Buenos Aires

HERIOTZA ZERUTIK ETORRI JAKUN 2011 (*Dibuix llapis sobre cartolina*)

HERIOTZA ZERUTIK ETORRI JAKUN 2011 (*Maqueta Acer Corten, altura 60 cm*). Otxandio, Bizkaia

HOMENATGE ALS PESCADORS I NAVEGANTS MORTS EN LA MAR 1971 (*Dibuixos al llapis de colors sobre cartolina*).
Pasai San Pedro. Port de Pasaia, Guipuzkoa

Fotografia: HOMENATGE ALS PESCADORS I NAVEGANTS MORTS EN LA MAR 1971
(Ferro, fusta, polièster, altura 12,50 m) Pasai San Pedro. Port de Pasaia, Guipuzkoa

CARTELL BASTERRETXEÀ, Les llengües de l'estat espanyol 1986

SENSE TÍTOL (*Maqueta fusta pintada, 65,5x48x6 cm*)

HOMENATGE AL PASTOR BASC BAKARDADEA 1989 (*altura 7 m*) Ren, Nevada. EUA.

HOMENATGE AL PASTOR BASC BAKARDADEA 1989 (*Maqueta de bronze, altura 40 cm*) Ren, Nevada. EUA.

Fotografia: ESTELA 1974 (*Acer Corten*, 265x125x99 cm) Campus d'Alcoi UPV

Fotografia: HIRUGARREN IBILBIDEA 2010 (*Acer Corten*, 3 x 3 m) Ortuella, Bizkaia

HIRUGARREN IBILBIDEA 2010 (*Maqueta Acer Corten, altura 35 cm*) Ortuella, Bizkaia

SOLS PER A UN OCÀS. TIWANAKU 1992 (*Metall daurat i fusta. 88x36x10 cm*)

OLMECA 1992 (*Ferro pintat, 73x41x46 cm*)

QUIPU. EL COMPTE DELS NÚMEROS 1992 (*Ferro pintat, 76x46x20 cm*)

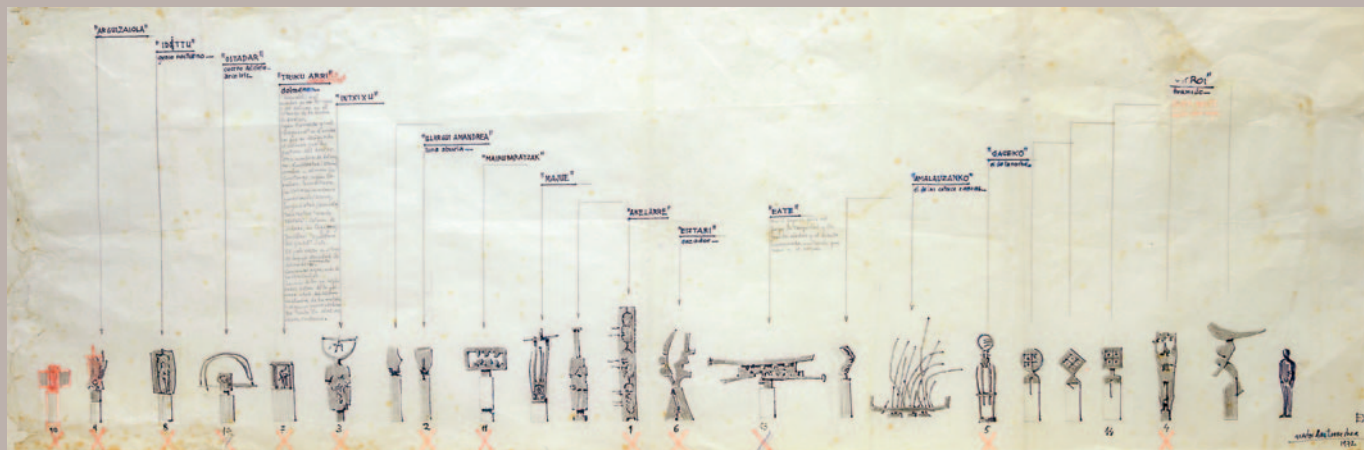
SINU 1992 (*Ferro pintat, 58x70x37 cm*)

HUISCA 1992 (*Ferro pintat, 75x90x8 cm*)

CUAUHTÉMOC 1992 (*Ferro pintat* 84,5x49,5x14 cm)

DIBUIX SÈRIE COSMOGÒNICA BASCA

A la fi de la dècada dels 50 i durant la dècada dels 60, Nestor Basterretxea es troba immers en una evolució estètica que va des de l'expressivitat emocional, figurativa, fins al rigorós estudi de les relacions entre forma i espai. En 1960, el crític d'art José María Moreno Galván escrivia dient com la seua escultura havia renunciat a «tota petjada que no siga la de la seua mateixa contundència formal». No obstant això, en 1972, prenent com a punt de partida el treball de recerca etnològica desenvolupat per José Miguel de Barandiarán en el seu *Diccionario de la mitología vasca* (Bilbao, 1972), Basterretxea inicia un camí d'anàlisi formal que desembocarà en la creació de la «Sèrie Cosmogònica Basca». Aquesta nova etapa el fa abandonar momentàniament l'abstracció més racionalista per tornar a una expressivitat simbòlica. Una mirada carregada de signes i de continguts referits a una cultura basca concretada, en aquest cas, en la mitologia. Divuit escultures en fusta de roure ofereixen una aparença tangible a l'univers més primigeni i sagrat del poble basc; unes obres que connecten l'esperit de l'escultura contemporània amb la cultura tradicional.

En 1973, l'artista assenyalava: «Pels camins que estic caminant -que m'ha semblat que feia segles que els venia caminant-, em trobe amb els noms i els poders dels genis i divinitats que van ser símbols, creences, amenaces, dolor, esperança, formes de comportament en la dilatada nit de la nostra antiga vida.»

JOSE MIGUEL DE BARANDIARAN

INTXIXU 1972 (*Bronze, 75x34x14 cm*)

IDITTU (Bronze, altura 59 cm)

EIZTARIA (Bronze, altura 59 cm)

«En una gran part de les meues obres d'anys anteriors, vaig treballar en el llarg aprenentatge d'ordenar formes i colors en l'espai, que és un exercici bàsic per a l'estudi d'esquemes analítics i fonament de valors en Pintura i Escultura. Va ser una obstinació vàlida -pense- i una disciplina que va discórrer per mesurats camins d'abstraccions i rigors estructurals en els quals, formalment, encara estic. Però ara, des de fa més de quatre anys (1972-1975), m'esforce en intencions i raons que desborden aquells exercicis particulars del coneixement i visc compromès, per passió basca, amb una labor d'introversió en les arrels més profundes i suggeridores del nostre Poble, per a interpretar amb imatges tangibles les idees implícites en els nostres primers gestos de tribu que anaven a concretar-se en la realitat del nostre singular Poble Basc.»

NESTOR BASTERRETXEÀ

ANTONI MIRÓ, VELÁZQUEZ I GANDIA

69

Toni Miró és un fenomenal transformista d'unes històries que ja van ser. Recupera la memòria amb paraules noves i silencis d'aire que són de les distàncies llargues que separen les unes de les altres.

Sobre una àmplia rotonda circular d'herba nova ha creat un estrèpit metàl·lic que és un fragor compacte.

El general Ambrosio Spínola, envoltat dels seus oficials i soldats i la gropa poderosa d'un cavall, rep de Justino De Nassau les claus de la plaça de Breda, que l'enviat del rei castellà li ha guanyat amb batalla.

Toni utilitza una òptica deformant per a compondre els llargs murs d'acer cortén amb dibuixos entreteixits en atapeïda successió d'un extraordinari valor compositiu. Magistral obra.

A aquest home que es fica al llit a l'hora en què naix cada nou dia, el sabem inventant dreceres celestials, dislocant discursos i regnes, sismes submarins i negres apallissats.

Dissenyant impossibles bicicletes de passeig i de carrera i unes dones nues sense cap sorpresa perquè saben que és Toni qui, una altra vegada, els ha amagat la roba.

I l'obsessiva emoció de la presència del Che, perdut i oposat entre els plecs lineals de la severa geometria en la qual el pintor treballa.

On cada matinada, despert en Mas Sopalmo, ens sorprèn.

I Velázquez, agotzonat i discret, observant l'escultura, sense comprendre per què el ciutadà Toni Miró l'ha fet més ample que alt en acer cortén i a Gandia.

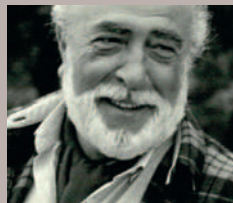
NESTOR BASTERRETXEA. Hondarribia, Octubre 2007

CONJUNCIÓ DE LES ARTS

«Basterretxea va desenvolupar la seua vida i la seua polièdrica carrera en els llindars, traspasant les fronteres del temps, de les disciplines i de les acotacions dels gèneres plàstics. Va rebuscar en el vernacle per a trobar l'universal; va assumir els rigors formals de l'art geomètric sense renunciar a l'expressió i va ser amo de la seua identitat, al mateix temps que defensor del treball col·lectiu. Estava fermament convençut que el futur necessitava la conjunció de les arts.»

PEDRO REULA

<https://nestorbasterretxea100.artium.eus/es>

PUBLICACIONS DE LA LLOTJA DE SANT JORDI

- 2013 1. ANTONI MIRÓ. L'Hospital Sueco-Noruec d'Alcoi.
2. 60 ANYS DE GEOMETRIA. Col·lectiva.
3. ARCADI BLASCO. A peu de forn.
- 2014 4. JOSEP RENAU. The American way of life.
5. TOMÀS FERRÁNDIZ. Temps de Guerra (1936-39).
6. ANTONI MIRÓ. El Vol del gat.
7. AURÈLIA MASANET. Trama i ordit de l'existència.
8. MIQUEL NAVARRO. La Mirada.
- 2015 9. MIQUEL CALATAYUD. Imaginari.
10. SEMPERE, sempre entre nosaltres. Col·lectiva.
11. ART VALENCIÀ. Col·lecció Martínez Guerricabeita.
12. ENRIC SOLBES. Una mirada nòmada.
13. A MIQUEL HERNÁNDEZ. Homenatge 50x50.
- 2016 14. ADRIÀ PINA. Política interna.
15. EN UN SILENCI QUIET. Col·lectiva.
16. ESTUDIS D'ART. Col·lectiva.
17. EL RESCAT DE LA PINTURA. Col·lectiva.
18. A. MIRÓ / M. NAVARRO. Costeres, ponts i xemeneies.
- 2017 19. MIRALLS DEL MIRACLE. El patrimoni industrial.
20. PER A JOAN VALLS. Papers i collages.
21. XAVIER LORENZO. La pintura.
22. FERRAN CABRERA I CANTÓ. 150 anys.
23. A MIQUEL HERNÁNDEZ. Setanta-cinc per setanta-cinc.
- 2018 24. ESPAIS AVANÇATS. Escola d'Art d'Alcoi.
25. ALEXANDRE SOLER. La imaginació desbocada.
26. CRESPO COLOMER. Passió per la fotografia.
27. RIGOBERT SOLER. L'exuberància del Mediterrani.
28. VICENT M. VIDAL I VIDAL. Mig segle d'Arquitectura.
- 2019 29. JOAN CASTEJÓN. Introspectiva, obra sobre paper.
30. S. VIANA / M. DÍAZ / L. PASTOR. Temps d'Art.
31. NOU PRESENCIES. Itineraris plurals.
32. POLÍN LAPORTA. La memòria del temps.
33. MANUEL BOIX. La Nau de Caront.
- 2020 34. A OVIDI MONTLLOR. Vinticinevacances. Col·lectiva.
35. PACO SEMPERE / DAVID TRUJILLO. Temps d'Art.
36. AURORA VALERO. Ritme i estructura.
- 2021 37. ISABEL-CLARA SIMÓ. Pintura & Poesia.
38. FRANCESC JARQUE. La càmera i la vida.
39. P. CANTÓ / J. CREMADES / A. ALCARAZ. Temps d'Art.
40. D'UN TEMPS D'UN PAÍS. Col·lectiva.
41. ANTONI MIRÓ. Recent pintat.
- 2022 42. GRUP D'ELX. Col·lectiva.
43. PILAR SALA. De la natura a l'art.
44. ARJONES. D'un temps i un país.
- 2023 45. PASSIÓ PEL COL·LECCIONISME. Col·lectiva.
46. RAMON PÉREZ CARRIÓ. Les rodes de la memòria.
47. CRISTINA NAVARRO. Trajectòria.
48. HANS D. ZINGRAFF. El camí és la meta.
- 2024 49. ROSA TORRES. Figures i Natura.
50. EMILI SALA. Passió pel col·leccionisme 2.
51. ART EN FEMENI. Col·lectiva.
52. CRITS DEL MUR. Col·lectiva.
53. EDUARD LASTRES. Zona de Successos.
- 2025 54. E. SANTAMARINA / GRUP XÀTIVA / C. PASTOMÀS. Temps d'Art.
55. FIGURACIÓ S. XV-XXI. Passió pel col·leccionisme 3.
56. MARIA DEL MAR BONET. *La veu a la mà.*
57. MOLINA CIGES. *Plantes i altres.*
58. L'APASSIONANT MÓN DE NESTOR BASTERRETXEÀ (1924-2014)

LLOTJA DE SANT JORDI

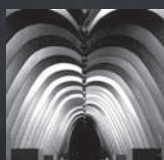
AJUNTAMENT D'ALCOI

L'APASSIONANT MÓN DE
Nestor Basterretxea
(1924-2014)

Alcoi, 4 Desembre 2025 - 1 Febrer 2026

LLOTJA DE SANT JORDI

LLOTJA DE SANT JORDI

AJUNTAMENT D'ALCOI

